

อิทธิพลของภาวะผู้นำการปฏิรูปและจิตสาธารณะที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรใน รด.จิตอาสา

The Influence of Transformational Leadership and Public Mind on the Organizational Citizenship Behavior of the Volunteer Reserve Forces

ฉัตรฤทัย อินทุโสภณ¹ และ พิพัฒน์ นนทนาธรณ์²

Chatrutai Indusobhana¹ and Phiphat Nonthanathorn²

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) ศึกษาระดับภาวะผู้นำการปฏิรูป จิตสาธารณะ และพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร ของ รด.จิตอาสา 2) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำ การปฏิรูป จิตสาธารณะ และพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร ของ รด.จิตอาสา 3) ศึกษาอิทธิพลของภาวะผู้นำการปฏิรูปที่มีต่อจิตสาธารณะของ รด.จิตอาสา 4) การศึกษาอิทธิพลของจิตสาธารณะที่มีต่อพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดี ขององค์กรของ รด.จิตอาสา 5) ศึกษาอิทธิพลของภาวะผู้นำที่มีต่อพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดี ขององค์กรของ รด.จิตอาสาทั้งทางตรงและทางอ้อมผ่านตัวแปรด้านจิตสาธารณะ กลุ่มตัวอย่างเป็น นักศึกษาวิชาทหาร โรงเรียนรักษาดินแดน ศูนย์การกำลังสำรอง รวมเป็น 400 ชุด

ผลการวิจัย จากการวิเคราะห์ตัวแบบสมการโครงสร้างพบว่าปัจจัยด้านภาวะผู้นำการปฏิรูป (LD) มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงมากกับปัจจัยด้านจิตสาธารณะ (PM) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($LD \leftrightarrow PM, \phi = 0.741, p < 0.01$) และมีค่าความแปรปรวนที่ปัจจัยด้านการมีจิตสาธารณะสามารถถูกอธิบายและทำนายโดยแนวคิดปัจจัยด้านภาวะผู้นำการปฏิรูปร้อยละ 54.90 ปัจจัยด้านจิตสาธารณะ (PM) มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงมากกับปัจจัยด้านพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร (OCB) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($PM \leftrightarrow OCB, \phi = 0.829, p < 0.01$) ปัจจัยด้านภาวะผู้นำการปฏิรูป (LD) มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงมากกับปัจจัยด้านพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร (OCB) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($LD \leftrightarrow OCB, \phi = 0.735, p < 0.01$) ปัจจัยด้านภาวะผู้นำการปฏิรูป (LD) มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร (OCB) ทางอ้อม (IE) ผ่านทางปัจจัยด้านจิตสาธารณะ (PM) เท่ากับ 0.468 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และพบว่า สัดส่วนของความแปรปรวนที่สามารถถูกอธิบายได้ด้วยสมการโครงสร้าง (Structural Equation Model) มีค่าเท่ากับ 0.720 ($R^2 = 0.720$)

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำการปฏิรูป จิตสาธารณะ พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร

¹ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

²ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำภาควิชาการจัดการ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

¹ Master of Business Administration, Kasetsart University

² Assistant Professor of Faculty of Business Administration, Kasetsart University

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the level and relationship among transformational leadership, public mind and organizational citizenship behavior of the volunteer reserve forces. 2) to study relationship between transformational leadership, public mind and organizational citizenship behavior of the volunteer reserve forces. 3) to study the influence of transformational leadership on public mind of the volunteer reserve forces. 4) to study the influence of public mind on organizational citizenship behavior of the volunteer reserve forces. 5) to study the influence of transformational leadership on organizational citizenship behavior of the volunteer reserve forces both directly and indirectly via public mind variables. Sample was the volunteer reserve forces of Territorial Defense School. Judgmental sampling was conducted, and the sample size of 400 respondents is completed.

The results reveal that the analysis of a structural equation that factors in transformational leadership (LD) is positively correlated very high level with public mind (PM) are statistically significant ($LD \leftrightarrow PM$, $\phi = 0.741$, $p < 0.01$) and the variance factors can be explained and predicted by leadership 54.90. Public mind (PM) has a positive relationship in a very high level with the organizational citizenship behavior (OCB) with statistical significance ($PM \leftrightarrow OCB$, $\phi = 0.829$, $p < 0.01$) Transformational leadership (LD) is positively correlated very high level with the organizational citizenship behavior (OCB) with statistical significance ($LD \leftrightarrow OCB$, $\phi = 0.735$, $p < 0.01$) Transformational leadership (LD) to influence organizational citizenship behavior (OCB), indirect (IE) via the psychosocial public (PM) = 0.468, which is a moderate one and found a statistically significant proportion of the variance can be explained by structural equation model = 0.720 ($R^2 = 0.720$).

Keywords: Transformational Leadership, Public Mind, Organization Citizenship Behavior

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันสถานการณ์ทางการทหารของโลกและภูมิภาคอาเซียน ได้ลดความตึงเครียดลง ทำให้แต่ละประเทศต่างหันมามุ่งเน้นการพัฒนาเศรษฐกิจและความร่วมมือกับนานาชาติมากกว่าการมุ่งเน้น พัฒนาทางทหารแต่ในหลายประเทศในโลกก็ยังคงพยายามรักษาศักยภาพหรือขีดความสามารถทางการทหารไว้ ให้เข้มแข็ง เพื่อปกป้องอธิปไตยของประเทศจากการรุกรานและเพื่อให้คงไว้ซึ่งเอกราชของประเทศ ซึ่งต้องใช้งบประมาณและทรัพยากรเป็นอย่างมาก เพื่อจัดเตรียมและรักษาอำนาจในการรบ การเตรียมกำลังพลให้เพียงพอที่จะต่อต้านอริราชศัตรูและตอบโต้ภัยคุกคามทางทหารในรูปแบบต่างๆที่อาจ เกิดขึ้นกับประเทศไทย ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีอำนาจทางเศรษฐกิจ

อย่างจำกัด งบประมาณที่มีอยู่ต้องจัดสรรสำหรับ หลายส่วน เพื่อการพัฒนาประเทศในด้านต่างๆ ถึงแม้งบประมาณเพื่อใช้ในทางทหารจะมีอย่างจำกัดแต่ประเทศไทยยังคงให้ความสำคัญกับศักยภาพในทางทหารในการป้องกันประเทศอยู่ไม่น้อยเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด จึงได้มีการผลิตกำลังสำรองขึ้น เพื่อเป็นการเตรียมพลไว้ทดแทนกำลังรบหลักที่ขาด กำลังสำรองส่วนหนึ่งมาจากการฝึกนักศึกษาวิชาทหารหรือเรียกว่า รด. โดยมีต้นกำเนิดจากการฝึกยุวชนทหารเพื่อผลิตทหารกองหนุน สนับสนุนการรบของกองทัพไทย ต่อมาในปี 2492 ได้เริ่มรับสมัครนักเรียนซึ่งอยู่ในระหว่างการศึกษาดังแต่ชั้นเตรียมอุดมศึกษาปีที่ 1 หรือชั้นปีที่ 1 ของโรงเรียนอาชีพ หรือเป็นนิสิตและนักศึกษาระดับอุดมศึกษาชั้นปีที่ 1 และทำการฝึกนักศึกษาวิชาทหารเป็น

ปีแรก โดยเริ่มในกรุงเทพมหานคร แล้วจึงกระจายไปตามหัวเมืองในต่างจังหวัด ในปี พ.ศ. 2528 ได้เริ่มมีการฝึกนักศึกษาทหารหญิงเป็นครั้งแรก โดยอยู่ภายใต้การดูแลการฝึกของหน่วยบัญชาการรักษาดินแดนจนถึงปัจจุบัน

การฝึกนักศึกษาวิชาทหารนอกจากจะมุ่งเน้นการฝึกวิชาทหารแก่ผู้เรียนแล้วนั้น ยังฝึกให้มีลักษณะความเป็นผู้นำ ความมีวินัย การเป็นผู้มีความเชื่อมั่นในตนเอง หน่วยบัญชาการรักษาดินแดนยังได้จัดตั้งโครงการ “รด.จิตอาสา” ขึ้นในปี พ.ศ.2558 เพื่อเป็นการสร้างจิตสำนึกในการรับผิดชอบต่อสังคม ตระหนักถึงความเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศชาติ โดยมีการรับสมัครจากนักศึกษาวิชาทหารที่สมัครใจเข้าร่วมโครงการและได้รับอนุญาตจากผู้ปกครองเพื่อปฏิบัติกิจกรรมที่สร้างสรรค์ทั้งจากการริเริ่มกิจกรรมของหน่วยบัญชาการรักษาดินแดนหรือการตอบสนองกิจกรรมต่างๆ ที่สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล ซึ่งในปัจจุบันได้รับความสนใจจากนักศึกษาวิชาทหารทั่วประเทศในการเข้าร่วมเป็น รด.จิตอาสา และได้รับความสนใจเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรม รด.จิตอาสา จากหน่วยงานราชการอื่นด้วย เนื่องจากการเข้าร่วมโครงการ รด.จิตอาสา เป็นการฝึกนักศึกษาวิชาทหารให้เป็นเยาวชนที่เห็นความสำคัญของประเทศชาติเป็นหลัก เสียสละเวลาเพื่อประโยชน์ส่วนรวม การมีจิตสาธารณะ ล้วนแต่จะส่งผลให้เป็นพลเมืองที่ดีของประเทศในอนาคต

จากการที่โครงการกิจกรรม รด.จิตอาสา ได้รับความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรมเป็นจำนวนมาก องค์กรหน่วยงานต่างๆ ก็ตอบรับและให้การสนับสนุนกิจกรรมต่างๆ เนื่องจากในปัจจุบันองค์กรต่างๆ ตระหนักถึงการทำประโยชน์เพื่อสังคม ทำให้หน่วยงาน องค์กรต้องการมีบุคลากรที่มีจิตสาธารณะเพื่อสนองภารกิจขององค์กร องค์กรใดที่มีบุคลากรที่มีคุณสมบัติดังกล่าวในการปฏิบัติหน้าที่ย่อมส่งผลดีต่อองค์กรนั้นๆ จึงเป็นเหตุให้ผู้วิจัยเห็นถึงความสำคัญ จึงได้สนใจศึกษาถึงอิทธิพลต่อการเป็น รด.จิตอาสา ของนักศึกษาวิชาทหาร ที่ส่งผลต่อพฤติกรรม การเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร โดยมีปัจจัยด้านภาวะผู้นำ และจิตสาธารณะมาร่วมศึกษาถึงความสัมพันธ์และอิทธิพลด้วย เพื่อแสดงให้เห็นว่าการเข้าร่วมโครงการ รด.จิตอาสา ของนักศึกษาวิชาทหารนั้น จะทำให้เป็นบุคลากรที่เป็นความต้องการของหน่วยงาน องค์กรต่างๆ ในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำการปฏิรูป จิตสาธารณะ และพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร ของ รด.จิตอาสา

เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการปฏิรูป จิตสาธารณะ และพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรของ รด.จิตอาสา

เพื่อศึกษาอิทธิพลของภาวะผู้นำที่มีต่อจิตสาธารณะของ รด.จิตอาสา

เพื่อศึกษาอิทธิพลของจิตสาธารณะที่มีต่อพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรของ รด.จิตอาสา

เพื่อการศึกษาอิทธิพลของภาวะผู้นำที่มีต่อพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรของ รด.จิตอาสา ทั้งทางตรง และทางอ้อมผ่านตัวแปรด้านจิตสาธารณะ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการปฏิรูป จิตสาธารณะกับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรของนักศึกษาวิชาทหาร

2. ทำให้ทราบถึงอิทธิพลของภาวะผู้นำการปฏิรูป จิตสาธารณะ ที่มีต่อพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร

3. นำผลที่ได้จากการวิจัยใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงหลักสูตรการเรียนของนักศึกษาวิชาทหาร เพื่อให้โครงการ รด.จิตอาสาเป็นโครงการที่ความยั่งยืนและเป็นแบบอย่างในการเรียนของหลักสูตรการเรียน การศึกษาในรูปแบบอื่นต่อไป

บททวนวรรณกรรม

ในการศึกษาอิทธิพลของภาวะผู้นำการปฏิรูปและจิตสาธารณะ ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรใน รด.จิตอาสา ผู้วิจัยได้บททวนแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ทฤษฎีภาวะผู้นำ เนื่องจากการเป็น รด.จิตอาสา เป็นโครงการที่อยู่ภายใต้การควบคุมของทหาร ภาวะผู้นำจึงเป็นส่วนสำคัญในการปกครองดูแลบังคับบัญชา เมื่อศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำทำให้ พบว่าพฤติกรรมที่ผู้นำควรแสดงออกมากที่สุด คือ ภาวะผู้นำการปฏิรูป

โดยเลือกทฤษฎีภาวะผู้นำการปฏิรูป (Bass and Avolio, 1997) โดยมีองค์ประกอบย่อย ดังนี้ 1) ด้านบารมีเชิงคุณลักษณะ ผู้นำต้องสามารถสร้างความเชื่อมั่นแก่ผู้ตามได้ 2) ด้านบารมีเชิงพฤติกรรม โดยแสดงออกถึงความเป็นผู้นำที่มีคุณธรรมและจริยธรรม 3) ด้านการตั้งใจเพื่อสร้างแรงดลใจ ทำให้ผู้ตามสามารถปฏิบัติภารกิจให้สำเร็จได้ แม้ว่าภารกิจนั้นมีอุปสรรคหรือความยากเพียงใด โดยผ่านการกระตุ้นให้กำลังใจจากผู้นำ 4) ด้านการกระตุ้นทางปัญญา เมื่อการปฏิบัติงานประสบปัญหาต้องกระตุ้นและส่งเสริมให้ช่วยกันคิดหาทางแก้ไขหรือแนวทางใหม่ในการแก้ปัญหา หรือกระตุ้นให้มีความคิดสร้างสรรค์ในการทำงาน บรรลุเป้าหมาย 5) การคำนึงถึงปัจเจกบุคคล โดยผู้นำคอยสนับสนุนผู้ตามทั้งในด้านอารมณ์และสังคมอย่างเหมาะสม ด้วยเหตุนี้แนวคิดและ ทฤษฎีภาวะผู้นำการปฏิรูปจึงมีความสอดคล้องกับภาวะผู้นำนักศึกษาวิชาทหาร เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำการปฏิรูปและเป็นหลักสำคัญในการสร้างกรอบแนวคิดการวิจัย

ทฤษฎีจิตสาธารณะในการศึกษาครั้งนี้ครอบคลุมถึง ความหมายของจิตสำนึกและจิตสำนึกสาธารณะ หากพิจารณาตามความหมายดังกล่าวข้างต้น การมีสำนึก หรือจิตสำนึก ต่างก็มีอิทธิพลต่อการแสดงพฤติกรรมของคน เช่นเดียวกัน แต่พฤติกรรมของคนแต่ละคนที่แสดงออกมานั้น บางครั้งอาจจะไม่ตรงกับความต้องการที่แท้จริงในจิตสำนึกของคนๆ นั้นก็ได้ ซึ่งอาจเป็นเพราะอิทธิพลจากปัจจัยภายนอกอื่นๆ บังคับอยู่ หรืออีกนัยหนึ่ง อาจกล่าวได้ว่าการมีสำนึกคือ กระบวนการรู้จักคิดแล้วเกิดความตระหนักของคน สามารถเชื่อมโยงถึงการแสดงพฤติกรรมได้ในทุกกรณี แต่ไม่จำเป็นต้องตรงกับสภาวะที่แท้จริงที่เกิดขึ้นในจิตใจเสมอไป ดังนั้นแนวความคิดทฤษฎีเกี่ยวกับจิตสาธารณะที่ผู้วิจัยนำมาศึกษาคือทฤษฎีของ (วิศัลย์ ไชยิตานนท์ (2549) ซึ่งศึกษาพบว่า สภาพที่เป็นลักษณะของการมีสำนึกสาธารณะของประชาชน มี 3 ลักษณะคือ 1. การไม่กระทำการที่ก่อให้เกิดปัญหาแก่ส่วนรวมขึ้นในชุมชน 2. การมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อการพัฒนาในชุมชน และ 3. การมีน้ำใจเอื้ออาทรต่อกัน

สำหรับแนวคิดพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร ซึ่งหมายถึงการแสดงพฤติกรรมหรือปฏิบัติตนของบุคลากรในองค์กรที่ก่อให้เกิดความสำเร็จในการปฏิบัติงานต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ ทำงานได้ดี

จากเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ โดยรวมถึงพฤติกรรมนอกเหนือจากงานในหน้าที่ ที่ได้รับมอบหมาย การช่วยเหลือซึ่งกันและกันในองค์กร การมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่างๆ ขององค์กรด้วยความเต็มใจแม้จะไม่ได้รับรางวัลใดๆ จากการศึกษาวิจัย ผู้วิจัยมีความเห็นว่าผลการศึกษาวิจัยเป็นไปตามแนวคิดของออร์แกน (Organ, 1996) ที่ได้ให้ข้อสรุปว่า แนวคิดของพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรมิได้หลากหลายขึ้นอยู่กับเกณฑ์ของแต่ละวัฒนธรรมองค์กร ลักษณะของงานของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา และวัตถุประสงค์ของงานวิจัย สามารถจำแนกพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรได้ 5 ด้าน 1) พฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือ (altruism) 2) พฤติกรรมความสำนึกในหน้าที่ (conscientiousness) 3) พฤติกรรมการอดทนอดกลั้น (sportsmanship) 4) พฤติกรรมการคำนึงถึงผู้อื่น (courtesy) 5) พฤติกรรมการให้ความร่วมมือ (civic virtue) นั้นมีความเหมาะสมต่อการนำมาศึกษาด้วยความสอดคล้องกับการเป็น รต.จิตอาสาได้เป็นอย่างดี

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ภาวะผู้นำการปฏิรูปกับจิตสาธารณะ

หลุทัย อาจปฐ (2544) ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ภาวะผู้นำ รูปแบบการดำเนินชีวิต และความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง กับการมีจิตสาธารณะของนักศึกษาพยาบาล ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับจิตสำนึกสาธารณะโดยรวมอยู่ในระดับสูง ผลการวิเคราะห์ การถดถอยพหุคูณพบว่า ตัวแปรพยากรณ์ที่สามารถพยากรณ์การมีจิตสำนึกสาธารณะของกลุ่มตัวอย่าง คือ ตัวแปรภาวะผู้นำ รูปแบบการดำเนินชีวิตกลุ่มก้าวหน้า รูปแบบการดำเนินชีวิตกลุ่มกิจกรรมและความสามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง นอกจากนี้ผลการศึกษายังพบว่า ภาวะผู้นำ รูปแบบการดำเนินชีวิตกลุ่มวิชาการ กลุ่มวิชาชีพ กลุ่มก้าวหน้า กลุ่มกิจกรรม กลุ่มสังคม ความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองและสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการมีจิตสาธารณะ นอกจากนี้ยังพบ ตัวแปรร่วมกันพยากรณ์จิตสาธารณะ ได้แก่ ภาวะผู้นำ รูปแบบการดำเนินชีวิตกลุ่มก้าวหน้า รูปแบบการดำเนินชีวิตกลุ่มกิจกรรม และความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองได้ร้อยละ 45.6 ($R^2 = 0.456$)

จิตสำนึกเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร

ณัฐนิชากร ศรีบริบูรณ์ (2550) ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของจิตอาสาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่าการที่นักเรียนมีระดับจิตอาสาสูงเกิดจากการได้รับแบบอย่างจากพ่อแม่ การได้รับข่าวสาร และการปลูกฝังจากครู และสัมพันธ์ภาพกับครู ส่งผลให้มีความเป็นจิตสำนึก การทำประโยชน์เพื่อส่วนรวมมากกว่าส่วนตน นำไปสู่การมีพฤติกรรมกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร

ภาวะผู้นำการปฏิรูปกับพฤติกรรมกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร

Bolon (1997) ศึกษาเรื่อง “Organizational citizenship behavior among hospital employee : A multidimensional analysis involving job satisfaction and organizational commitment” ซึ่งพบว่า ความพอใจในการทำงาน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรที่ประเมินโดยผู้ร่วมงาน และที่ประเมินโดยผู้บังคับบัญชา ความพอใจในลักษณะงาน การบังคับบัญชาและผู้ร่วมงานมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรที่ประเมินโดยผู้ร่วมงานและที่ประเมินโดยผู้บังคับบัญชา ความพอใจในค่าตอบแทนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรที่ประเมินโดยผู้บังคับบัญชา และพบว่า ความพอใจในผู้ร่วมงานเป็นตัวแปรที่สามารถทำนายพฤติกรรมกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรได้ดีที่สุด

เกษศิริ โมรา (2556) ศึกษาแบบจำลองความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมกรรมการเป็นพนักงานที่ดีผลการวิจัย

พบว่า แบบจำลองที่ปรับมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่า χ^2 มีค่า = 318.81 df มีค่า = 165 χ^2 / df มีค่า = 1.93 ค่าดัชนี RMSEA มีค่า = 0.047 CFI มีค่า = 0.99 GFI มีค่า = 0.93 และ AGFI มีค่า = 0.91 พฤติกรรมกรรมการเป็นพนักงานที่ดีประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ จำนวน 5 ตัวแปร และทุกตัวแปรสามารถอธิบายคุณลักษณะของตัวแปรแฝงทุกตัวได้ตามนิยามศัพท์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0 .05 ปัจจัยที่ศึกษาทุกตัว ได้แก่ ลักษณะงาน ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง การรับรู้การสนับสนุนจากองค์กร และความผูกพันต่อองค์กร มีอิทธิพลทางบวกต่อพฤติกรรมกรรมการเป็นพนักงานที่ดี

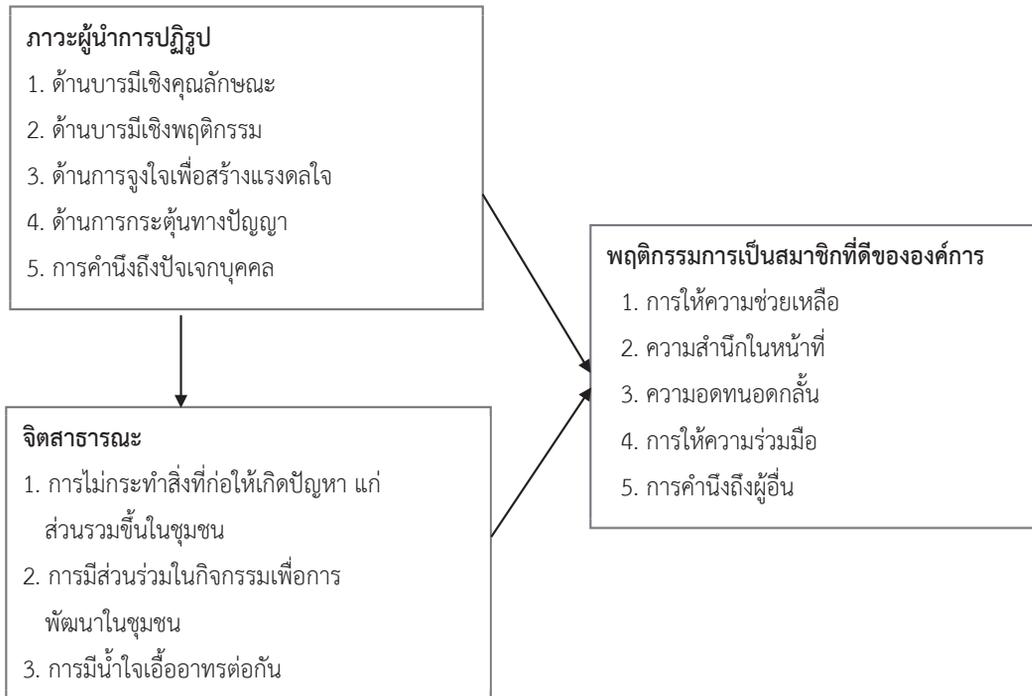
ภาวะผู้นำการปฏิรูป จิตสำนึก และพฤติกรรมกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร

Pearce and Gregersen (1991) ศึกษาเรื่อง “Task independence and extrarole behavior, a test of the mediation effect of responsibility” พบว่า การได้รับการสนับสนุนเกื้อกูลจากผู้บังคับบัญชา ส่งผลให้เกิดการกระทำเพื่อองค์กรและพฤติกรรมกรรมการเป็นสมาชิก สมาชิกที่ดีขององค์กร และพบว่าลักษณะการทำงานที่ต้องช่วยเหลือกันระหว่างสมาชิกในองค์กรจะมีส่วนผลักดันให้เกิดพฤติกรรมกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรด้วยเช่นกัน

วิธีการดำเนินการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ประกอบด้วยภาวะผู้นำการปฏิรูป (Transformational Leadership: LD) จิตสำนึก (Public Mind: PM) และพฤติกรรมกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร (Organizational Citizenship Behavior: OCB)

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรภาวะผู้นำการปฏิรูปประกอบด้วย ด้านบารมีเชิงคุณลักษณะ (Attitude: LD_ATT) ด้านบารมีเชิงพฤติกรรม (Behavior: LD_BEH) ด้านการจูงใจเพื่อสร้างแรงดลใจ (Impulse: LD_IMP) ด้านการกระตุ้นทางปัญญา (Intellectual: LD_INT) ด้านการคำนึงถึงปัจเจกบุคคล (Individual: LD_IND)

ตัวแปรจิตสาธารณะประกอบด้วย การไม่กระทำสิ่งที่ก่อให้เกิดปัญหาแก่ส่วนรวมขึ้นในชุมชน (Activity: PM_ACT) การมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อการพัฒนาชุมชน (Community: PM_COM) การมีน้ำใจเอื้ออาทรต่อกัน (Spirit: PM_SPR)

ตัวแปรพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรประกอบด้วยพฤติกรรมการให้ความช่วยเหลือ (Altruism: OB_ALT) พฤติกรรมการสำนึกในหน้าที่ (Conscientiousness: OB_CON) พฤติกรรมความอดทนอดกลั้น (Sportsmanship: OB_SPO) พฤติกรรมการให้ความร่วมมือ (Civic

Virtue: OB_CIV) พฤติกรรมการคำนึงถึงผู้อื่น (Courtesy: OB_COU)

สมมติฐานในการวิจัย

H_1 : ปัจจัยด้านภาวะผู้นำการปฏิรูป การมีจิตสาธารณะ และพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร ของนักศึกษาวิชาทหาร มีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

H_2 : ปัจจัยด้านภาวะผู้นำการปฏิรูปมีอิทธิพลต่อการมีจิตสาธารณะของนักศึกษาวิชาทหารอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

H_3 : ปัจจัยด้านการมีจิตสาธารณะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรของ นักศึกษาวิชาทหารอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

H_4 : ปัจจัยด้านภาวะผู้นำการปฏิรูปมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร ทั้งทางตรง และทางอ้อมผ่านปัจจัยด้านการมีจิตสาธารณะของนักศึกษาวิชาทหาร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

การเก็บข้อมูล

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคือ นักศึกษาวิชาทหาร ทุกชั้นปีของโรงเรียนรักษาดินแดน ศูนย์การกำลังสำรอง หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน เมื่อนำมาคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยการกำหนดจากตารางของ Krejcie Morgan ได้กลุ่มตัวอย่าง 367 คน และเพื่อป้องกันความผิดพลาดจากการตอบแบบสอบถามจึงได้ทำการสำรองแบบสอบถามเพิ่มเป็น 400 ชุด และมีการเก็บข้อมูลใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือด้วยคำถามแบบช่วงมาตร 5 ระดับ

การทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถามรวมด้วยค่าอัลฟา ครอนบัก ได้ 0.987 และทดสอบความเชื่อมั่นของภาวะผู้นำการปฏิรูปได้ 0.919 จิตสาธารณะ 0.865 พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร 0.904 และมีค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาด้วยค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 และตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงรวม (convergent validity) และความน่าเชื่อถือเชิงโครงสร้าง (composite reliability) ของตัวแบบมาตรวัดพบว่า ตัวแบบมาตรวัดของภาวะผู้นำการปฏิรูป (LD) ตัวแบบมาตรวัดของจิตสาธารณะ (PM) และตัวแบบมาตรวัดของพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร (OCB) มีค่า λ ที่มีนัยสำคัญทางสถิติทุกค่าซึ่งแสดงว่ามีความเที่ยงตรงเชิงคู่เข้า และมีค่า AVE (pv) เท่ากับ 0.74, 0.65 และ 0.67 ตามลำดับ และค่าความน่าเชื่อถือทางโครงสร้าง (pc) เท่ากับ 0.93, 0.84 และ 0.90 ตามลำดับ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบ Phi (ϕ) และตัวแบบสมการโครงสร้าง ดัชนีความเหมาะสม (Fit Indices) ใช้เกณฑ์ดังนี้ χ^2/df คือ $.01 \leq p \leq .05$; $\chi^2/df \leq 5.0$; RMSEA ≤ 0.10 ; 90% CI for RMSEA คือ left boundary of CI

≤ 0.10 ; CFI ≥ 0.90 ; และ NNFI (TFI) ≥ 0.90 (Hooper, Coughlan & Mullen, 2008)

ส่วนการตีความ ความเข้มแข็งของค่าอิทธิพลระหว่างตัวแปร ในการศึกษาครั้งนี้ ได้ทำการประยุกต์ใช้แนวคิดของ Cohen (1988) ที่ว่า ในตระกูล R (R Family) สามารถตีความความเข้มแข็งของค่าอิทธิพล โดยที่ R หมายความว่ารวมถึง ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ (r), ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝง (ϕ), ค่าสัมประสิทธิ์ y และ β ด้วย ซึ่งค่า $r = .70+$ มีความสัมพันธ์ สูงมาก, $r = .51 - .69$ มีความสัมพันธ์สูง, $r = .36 - .50$ มีความสัมพันธ์ปานกลาง, $r = .10 - .35$ มีความสัมพันธ์ต่ำ ส่วน $R^2 = .49+$ มีอำนาจในการอธิบายและทำนายสูงมาก, $R^2 = .26-.48$ มีอำนาจในการอธิบายและทำนายสูง, $R^2 = .13-.25$ มีอำนาจในการอธิบายและทำนายปานกลาง, $R^2 = .01-.12$ หมายความว่า มีอำนาจในการอธิบายและทำนายต่ำ (Leech, Barrett and Morgan, 2005)

ผลการวิจัย

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร

จากผลการวิเคราะห์ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยรวมของตัวแปรที่ศึกษาอยู่ในช่วง 4.05 ถึง 4.23 ส่วนใหญ่อยู่ระดับสูง โดยตัวแปรแนวคิดภาวะผู้นำการปฏิรูปด้านบารมีเชิงลักษณะ มีค่าเฉลี่ยอยู่ระดับสูงสุด (M = 4.23) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ในช่วง 0.561 ถึง 0.651 จากตาราง 1 จึงสรุปได้ว่า แนวคิดภาวะผู้นำการปฏิรูปทุกองค์ประกอบมีความสัมพันธ์กับทุกองค์ประกอบของแนวคิดจิตสาธารณะอย่างมีนัยสำคัญเชิงบวก แนวคิดจิตสาธารณะทุกองค์ประกอบจะมีความสัมพันธ์กับทุกองค์ประกอบแนวคิดพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรอย่างมีนัยสำคัญเชิงบวก และแนวคิดภาวะผู้นำการปฏิรูปทุกองค์ประกอบจะมีความสัมพันธ์กับทุกองค์ประกอบแนวคิดพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรอย่างมีนัยสำคัญเชิงบวก

ตาราง 1 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้

	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์														
	M	SD	LD_	LD_	LD_	LD_	LD_	PM_	PM_	PM_	OB_	OB_	OB_	OB_	OB_
			ATT	BEH	IMP	INT	IND	ACT	COM	SPR	ALT	CON	SPO	CIV	COU
LD_ATT	4.23	0.561	1												
LD_BEH	4.17	0.597	0.743**	1											
LD_IMP	4.18	0.574	0.742**	0.783**	1										
LD_INT	4.07	0.632	0.714**	0.719**	0.790**	1									
LD_IND	4.12	0.649	0.686**	0.679**	0.778**	0.789**	1								
PM_ACT	4.18	0.619	0.465**	0.447**	0.478**	0.485**	0.500**	1							
PM_COM	4.09	0.651	0.504**	0.546**	0.592**	0.575**	0.575**	0.632**	1						
PM_SPR	4.14	0.650	0.528**	0.559**	0.567**	0.603**	0.562**	0.575**	0.761**	1					
OB_ALT	4.05	0.626	0.423**	0.499**	0.541**	0.488**	0.507**	0.505**	0.577**	0.620**	1				
OB_CON	4.06	0.644	0.509**	0.507**	0.548**	0.523**	0.560**	0.537**	0.583**	0.632**	0.706**	1			
OB_SPO	4.05	0.616	0.516**	0.549**	0.598**	0.560**	0.581**	0.481**	0.562**	0.619**	0.680**	0.783**	1		
OB_CIV	4.11	0.622	0.535**	0.552**	0.535**	0.547**	0.544**	0.566**	0.694**	0.675**	0.664**	0.721**	0.765**	1	
OB_COU	4.22	0.622	0.523**	0.492**	0.514**	0.531**	0.541**	0.548**	0.514**	0.561**	0.615**	0.639**	0.652**	0.650**	1

หมายเหตุ N = 400, *p < 0.05, **p < 0.01

ตาราง 2 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝง

ตัวแปร	LD	PM	OB
LD	1.000		
PM	0.740**	1.000	
OB	0.732**	0.826**	1.000

หมายเหตุ N = 400, *p < 0.05, **p < 0.01

ปัจจัยด้านภาวะผู้นำการปฏิรูป (LD) มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงมากกับปัจจัยด้านจิตสาธารณะ (PM) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($LD \leftrightarrow PM$, $\phi = 0.740$, $p < 0.01$)

ปัจจัยด้านจิตสาธารณะ (PM) มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงมากกับปัจจัยด้านพฤติกรรมกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การ (OB) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($PM \leftrightarrow OB$, $\phi = 0.826$, $p < 0.01$)

ปัจจัยด้านภาวะผู้นำการปฏิรูป (LD) มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงมากกับปัจจัยด้านพฤติกรรมกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การ (OB) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($LD \leftrightarrow OB$, $\phi = 0.732$, $p < 0.01$)

เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ การมีจิตสาธารณะ และพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การ ของนักศึกษาวิชาทหาร มีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า ยอมรับสมมติฐานที่ 1

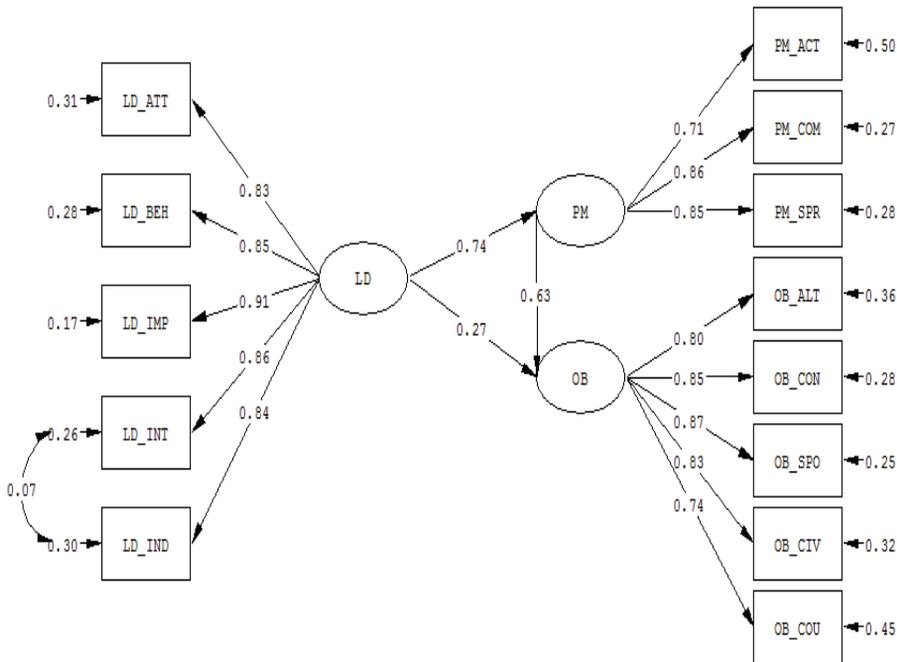
การวิเคราะห์ตัวแปรแบบสมการโครงสร้าง

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางตัวแบบสมการโครงสร้างตามภาพที่ 2 กับตารางที่ 3 พบว่า ปัจจัยด้านภาวะผู้นำการปฏิรูป (LD) มีอิทธิพลต่อปัจจัยด้านจิตสาธารณะ (PM) อยู่ในระดับสูงมากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($LD \rightarrow$

PM, $\gamma = 0.740, p < 0.01$) และพบว่าสัดส่วนของความแปรปรวนที่สามารถถูกอธิบายและทำนายได้ด้วยสมการโครงสร้าง มีค่าเท่ากับ 0.548 ($R^2 = 0.548$) ซึ่งหมายความว่าร้อยละ 54.80 ของค่าความแปรปรวนในปัจจัยด้านจิตสาธารณะ (PM) สามารถถูกอธิบายและทำนายโดยปัจจัยด้านภาวะผู้นำการปฏิรูป (LD) ได้ในระดับสูงมาก แสดงว่ายอมรับสมมติฐานที่ 2

= 0.714) ซึ่งหมายความว่าร้อยละ 71.40 ของค่าความแปรปรวนในพฤติกรรมกรเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร (OB) สามารถถูกอธิบายและทำนายโดยปัจจัยภาวะผู้นำการปฏิรูป

ทั้งนี้ เมื่อรวมค่าสัมประสิทธิ์ของอิทธิพลทางตรง 0.267 กับอิทธิพลทางอ้อม 0.465 จะได้เท่ากับ 0.732 ซึ่งสอดคล้องกับค่า Phi (0.732) แสดงให้เห็นว่า เมื่อมองโดย

ภาพ 2 ตัวแปรสมการโครงสร้างภาวะผู้นำปฏิรูป จิตสาธารณะและพฤติกรรมกรเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางของตัวแบบสมการโครงสร้างตามภาพที่ 2 กับตารางที่ 3 พบว่า ปัจจัยด้านภาวะผู้นำการปฏิรูป (LD) มีอิทธิพลทางตรง (DE) ต่อพฤติกรรมกรเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร (OB) อยู่ในระดับต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($LD \rightarrow OB, \gamma = 0.267, p < 0.01$)

อย่างไรก็ตามพบว่าปัจจัยด้านภาวะผู้นำการปฏิรูป (LD) มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมกรเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร (OB) ทางอ้อม (IE) ผ่านทางปัจจัยด้านจิตสาธารณะ (PM) เท่ากับ 0.465 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($LD \rightarrow PM \rightarrow OB, \gamma\beta(0.267 \times 0.628) = 0.465, p < 0.01$) และพบว่า สัดส่วนของความแปรปรวนที่สามารถถูกอธิบายได้ด้วยสมการโครงสร้าง มีค่าเท่ากับ 0.714 (R^2

รวมแล้ว (TE) ปัจจัยด้านภาวะผู้นำการปฏิรูป (LD) มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมกรเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร (OB) อยู่ในระดับสูงมากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ดังนั้น จากที่แสดงมาทั้งหมด จึงสรุปได้ว่า ยอมรับสมมติฐานทั้ง 3 ข้อ ที่ว่า 1) ปัจจัยด้านภาวะผู้นำการปฏิรูป มีอิทธิพลต่อการมีจิตสาธารณะของนักศึกษาวิชาทหารอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 2) ปัจจัยด้านการมีจิตสาธารณะ มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมกรเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรของนักศึกษาวิชาทหารอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 3) ปัจจัยด้านภาวะผู้นำการปฏิรูปมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมกรเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร ทั้งทางตรง และทางอ้อมผ่านปัจจัยด้านการมีจิตสาธารณะของนักศึกษาวิชาทหาร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 3 ค่าสัมประสิทธิ์ของอิทธิพลโดยรวม (TE) อิทธิพลทางตรง (DE) และอิทธิพลทางอ้อม (IE)

ETA	KSI→ETA	ETA→ETA	DE	IE	TE	R ²
OB ¹	LD→OB		0.267**	0.465*	0.732**	
		PM→OB	0.628**		0.628**	0.714
PM ²	LD→PM		0.740**		0.740**	0.548

หมายเหตุ: * = $p < 0.05$, ** = $p < 0.01$

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุป

การศึกษาอิทธิพลของภาวะผู้นำการปฏิรูป และจิตสาธารณะ ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การของ รต.จิตอาสา มีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อศึกษา ทหาระดับของภาวะผู้นำการปฏิรูป จิตสาธารณะ และพฤติกรรมกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การ เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างตัวแบบมาตรวัดที่สร้างขึ้นตามแนวคิดกับแบบมาตรวัดที่สร้างขึ้นตามข้อมูลที่จัดเก็บได้ของภาวะผู้นำการปฏิรูป จิตสาธารณะ และพฤติกรรมกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างระหว่างภาวะผู้นำการปฏิรูป จิตสาธารณะ และพฤติกรรมกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การ ในภาพรวม เพื่อศึกษาความสามารถในการอธิบายและทำนาย ระดับการมีจิตสาธารณะของ รต.จิตอาสา ในภาพรวมด้วย ปัจจัยด้านภาวะผู้นำการปฏิรูป และเพื่อศึกษาความสามารถในการอธิบายและทำนาย ระดับพฤติกรรมกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การ ของ รต.จิตอาสาในภาพรวมด้วยภาวะผู้นำการปฏิรูป ทั้งทางตรงและทางอ้อมผ่านทางปัจจัยด้านจิตสาธารณะ

จากผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านภาวะผู้นำการปฏิรูป มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับปัจจัยด้าน จิตสาธารณะของ รต.จิตอาสา ในภาพรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นั้น สามารถอธิบายได้ว่าภาวะผู้นำ การปฏิรูปมีส่วนสำคัญในการกระตุ้นและจูงใจให้ รต.จิตอาสา มีภาวะจิตใจด้านจิตสาธารณะโดยเฉพาะ ในข้อคำถามเรื่องผู้บังคับบัญชากระทำให้เห็นว่าผลประโยชน์ส่วนรวมต้องมาก่อนมีค่าเฉลี่ยถึง 4.33

เมื่อพิจารณาในความสัมพันธ์จากค่าประสิทธิสหสัมพันธ์ พบว่า ภาวะผู้นำการปฏิรูปด้านการกระตุ้นทางปัญญากับจิตสาธารณะด้านการมีน้ำใจเอื้ออาทร มีค่าความ

สัมพันธ์อยู่ในระดับ 0.603 แสดงว่าผู้บังคับบัญชามีส่วนกระตุ้นให้ รต.จิตอาสา มีน้ำใจเอื้ออาทรต่อผู้อื่น และส่งเสริมให้นักศึกษาวิชาทหารเข้าร่วมโครงการ รต.จิตอาสา

จากผลการศึกษาที่พบว่า ปัจจัยด้านจิตสาธารณะมีความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างกับพฤติกรรมกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การของ รต.จิตอาสาในภาพรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สามารถอธิบายได้ว่า การที่นักศึกษาวิชาทหารมีจิตสาธารณะ เห็นแก่ส่วนรวมและให้ความร่วมมือกับชุมชน ในการเข้าร่วมโครงการ รต.จิตอาสา ส่งผลให้เกิดพฤติกรรมกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การ รวมทั้งส่งผลให้เกิดการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีขององค์การและเมื่อพิจารณาความสัมพันธ์จากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้พบว่า ปัจจัยจิตสาธารณะด้านกิจกรรมเพื่อพัฒนาชุมชนกับปัจจัยการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การด้านพฤติกรรมกรรมการให้ความร่วมมือ มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง คือ 0.694 แสดงว่าการที่ รต.จิตอาสา มีจิตสาธารณะด้านกิจกรรมเพื่อพัฒนาชุมชน จะมีพฤติกรรมกรรมการให้ความร่วมมือต่อชุมชน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของพฤติกรรมกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การ และเป็นการส่งเสริมให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดีขององค์การ

ทั้งนี้ผู้วิจัยเห็นว่าผู้บังคับบัญชามีส่วนอย่างมากในการกระตุ้นให้ รต.จิตอาสา มีแนวคิดที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน ประกอบกับการสร้างความภูมิใจให้กับนักศึกษาวิชาทหารมีความภูมิใจที่ได้เข้าร่วมโครงการ รต.จิตอาสา รวมทั้งการสร้างความรู้สึกผูกพันกับชุมชน สิ่งเหล่านี้ล้วนแต่เป็นการสร้างให้ รต.จิตอาสา มีจิตสาธารณะที่จะช่วยเหลือสังคมและชุมชนด้วยความภาคภูมิใจ

ในประเด็นที่แนวคิดปัจจัยด้านภาวะผู้นำการปฏิรูป

(LD) มีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร (OB) ผู้วิจัยเห็นว่าเกิดจากการที่ผู้บังคับบัญชามีคุณสมบัติที่เป็นองค์ประกอบ ตามแนวคิดภาวะผู้นำการปฏิรูปตามผลการวิจัยได้อย่างครบถ้วน เช่น ด้านบารมีเชิงลักษณะด้านที่มี ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านการแสดงออกให้ รต.จิตอาสา เกิดความเคารพและเกรงใจ รวมทั้งการกระทำให้เห็นว่าผลประโยชน์ส่วนรวมต้องมาก่อน ส่วนด้านบารมีเชิงพฤติกรรมด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือผู้บังคับบัญชามีการแสดงออกถึงความเป็นผู้มีคุณธรรมและจริยธรรม ด้านการจูงใจเพื่อสร้างแรงจูงใจด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือการที่ผู้บังคับบัญชามีการพูดต่อ รต.จิตอาสาว่า เป้าหมายที่สำเร็จก็คือประโยชน์ของคนและประเทศชาติ และการกระตุ้นให้ รต.จิตอาสา ทำงานจนบรรลุเป้าหมาย ด้านการกระตุ้นทางปัญญา ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือการที่ผู้บังคับบัญชาจะสอบถามเพื่อค้นหาสาเหตุของปัญหา และการสนับสนุนให้มีการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม ด้านการคำนึงถึงปัจจุบันบุคคล ตัวผู้บังคับบัญชามีการประพฤติตนอย่างเหมาะสมและให้เกียรติกับ รต.จิตอาสา องค์ประกอบเหล่านี้มีส่วนที่ส่งเสริมให้ รต.จิตอาสา มีพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรโดยตรง

ในส่วนของการที่แนวคิดปัจจัยด้านภาวะผู้นำการปฏิรูป (LD) มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร (OB) ทางอ้อม (IE) ผ่านทางแนวคิดการมีจิตสาธารณะ (PM) สาเหตุอาจมาจาก ลักษณะของภาวะผู้นำการปฏิรูปที่ผู้บังคับบัญชากระทำให้เห็นว่าผลประโยชน์ส่วนรวมต้องมาก่อน และการที่ผู้บังคับบัญชาเป็นคนมองโลกในแง่ดี ส่งเสริมให้ รต.จิตอาสาผูกพันกับชุมชน ส่งผลผ่านความเป็นจิตสาธารณะไปยัง รต.จิตอาสาด้วยการปลูกฝังให้ รต.จิตอาสาไม่กระทำการใดที่จะก่อให้เกิดปัญหาแก่ส่วนรวมขึ้นในชุมชน รวมถึงการทำกิจกรรมเพื่อพัฒนาชุมชน การมีน้ำใจเอื้ออาทร สิ่งเหล่านี้ได้สร้างพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรให้กับ รต.จิตอาสา ด้วยการมีพฤติกรรม การให้ความช่วยเหลือผู้อื่นและคนรอบข้าง พฤติกรรม การสำนึกในหน้าที่ การทำกิจกรรมช่วยเหลือสังคมอย่างซื่อสัตย์ มีพฤติกรรมการให้ความร่วมมือและพฤติกรรมการคำนึงถึงผู้อื่นอย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษา อิทธิพลของภาวะผู้นำการปฏิรูป

และจิตสาธารณะที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการ เป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร ของ รต.จิตอาสาโดยมีแนวทางการพัฒนาให้ รต.จิตอาสา มีพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร ผู้วิจัยมองแนวทางการพัฒนาออกเป็น 2 แนวทาง คือ การรักษาระดับของพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร และการเพิ่มระดับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรของ รต.จิตอาสาให้มีความตระหนักถึงเรื่องของการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร มากขึ้น

จากผลการศึกษาดังกล่าว แสดงว่าภาวะผู้นำการปฏิรูปตามแนวทางการศึกษาของผู้วิจัย หากผู้บังคับบัญชามีคุณลักษณะตามรูปแบบของภาวะผู้นำการปฏิรูปตามแนวทางที่ผู้วิจัยทำการศึกษา ตามองค์ประกอบดังกล่าว ร่วมกับการสร้างจิตสาธารณะให้เกิดขึ้นภายในองค์กร จะส่งผลให้ รต.จิตอาสา มีพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรได้ผลมากยิ่งขึ้น โดยการสร้างจิตสาธารณะให้เกิดขึ้นภายในองค์กรตามแนวทางที่ผู้วิจัยศึกษาประกอบด้วย การสร้างจิตสาธารณะ รต.จิตอาสาในการไม่กระทำการใดที่จะก่อให้เกิดปัญหาแก่ส่วนรวมขึ้นในชุมชน การส่งเสริมให้ รต.จิตอาสา มีกิจกรรมเพื่อการพัฒนาชุมชน และการปลูกฝังให้ รต.จิตอาสา มีน้ำใจเอื้ออาทร

สำหรับข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาอิทธิพลของภาวะผู้นำการปฏิรูป และจิตสาธารณะที่จะส่งผลต่อผลพฤติกรรม การเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร ซึ่งอาจนำรูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการปฏิรูป การมีจิตสาธารณะและพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรที่ผู้วิจัยศึกษาไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างในหน่วยงานอื่นๆ เช่น สถานศึกษาต่างๆ
2. ในการวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาถึงรูปแบบภาวะผู้นำในรูปแบบอื่น เช่น ภาวะผู้นำตามแนวคิดของ William J. Reddin ที่แบ่งรูปแบบของภาวะผู้นำออกเป็น 3 มิติ ได้แก่ มิติมุ่งงานหรือกิจสัมพันธ์ มิติมุ่งสัมพันธ์ภาพหรือมิตรสัมพันธ์ และมิติมุ่งประสิทธิผล ซึ่งอาจจะมีภาวะผู้นำในรูปแบบอื่นๆ ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร ของ รต.จิตอาสา ได้มากกว่าแนวทางที่ผู้วิจัยศึกษาได้
3. ควรมีการศึกษาซ้ำในกลุ่มประชากรเดิม ในช่วงระยะเวลาประมาณ 3-5 ปีข้างหน้า ซึ่งเป็นการศึกษาแบบ Longitudinal Design ซึ่งจะมีตัวแปรด้านเวลาเข้ามา

เกี่ยวข้อง โดยเป็นการทดสอบความน่าเชื่อถือและความเที่ยงตรง ของตัวแบบตามแนวทางที่ผู้วิจัยศึกษา ผ่านกาลเวลา และการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม

4. ในการวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาถึงปัจจัยอื่นๆ นอกเหนือจากปัจจัยด้านภาวะผู้นำที่ส่งผลต่อพฤติกรรม การเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การ ของ รต.จิตอาสา อันได้แก่ ปัจจัยด้านความจงรักภักดี ปัจจัยด้านบรรยากาศองค์การ ปัจจัยด้านวัฒนธรรมองค์การ เป็นต้น เพราะจากการวิจัย

ครั้งนี้พบว่า ภาวะผู้นำการปฏิรูปสามารถอธิบายความแปรปรวนของ พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การ ของ รต.จิตอาสา ได้เพียงร้อยละ 71.40 แสดงว่ายังมีตัวแปรอื่นที่สามารถอธิบายความแปรปรวนของพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การ ของ รต.จิตอาสา ได้อีก ดังนั้น ในการวิจัยครั้งต่อไป อาจศึกษาตัวแปรอื่นที่ส่งผลต่อ พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดี ขององค์การ ของ รต.จิตอาสา

เอกสารอ้างอิง

- เกษศิริ โมรา. (2556). *แบบจำลองความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมกรเป็นพนักงานที่ดี*. วิทยานิพนธ์สาขาการจัดการ, มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ วิทยาเขตรังสิต.
- ณัฐนิชากร ศรีบริบูรณ์. (2550). *การพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของจิตอาสาของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา สาขาวิชาวิจัยการศึกษา, จิตวิทยามหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิศัลย์ โฆษิตานนท์. (2549). *การพัฒนาสำนักสาธารณสุขของประชาชนในชุมชนเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์*. วิทยานิพนธ์พัฒนาสังคมดุสิตมหาบัณฑิต: มหาวิทยาลัยนเรศวร
- หฤทัย อาจปฐ. (2544). *ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ภาวะผู้นำ รูปแบบการดำเนินชีวิต และความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองกับการมีจิตสาธารณะของนักศึกษาพยาบาล*. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตร์มหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

References

- Antonakis, J. and R.J. House. (2002). *The Full-Range Leadership Theory: The Way Forward*. In Transformational and Charismatic Leadership: The Road Ahead. Edited by B.J. Avolio and F.J. Yammarino. Amsterdam: Elsevier, pp. 3-33.
- Bass, B.M. and B.J. Avolio. (1997). *Full Range Leadership Development: Manual for the Multifactor Leadership Questionnaire*. Palo Alto, CA: Mind Garden.
- Bolon, D.S. (1997). *Organizational Citizenship Behavior among Hospital Employees: A Multidimensional Analysis involving Job Satisfaction and Organizational Commitment*. Hospital and Health Services Administration.
- Cohen, J. (1988). *Statistical Power and Analysis for the Behavioral Sciences*. 2nd ed. Hillsdale, NJ: Lawrence Erlbaum,
- Organ, D.W., and Ryan, K. (1995). A meta-analytic review of attitudinal and dispositional predictors of organizational citizenship behavior. *Personnel Psychology*. 48, 775-802.
- Pearce, J. L., & Gregersen, H. B. (1991). *Task interdependence and extrarole behavior: A test of the mediating effects of felt responsibility*. *Journal of Applied Psychology*.
- Hooper, D., J. Coughlan and M.R. Mullen. (2008). *Structural Equation Modelling: Guidelines for Determining Model Fit*. *Electronic Journal of Business Research Methods*, pp.53-60.
- Haruthai Ajpru. (2001). *Relationships between personal factors, leadership, lifestyle, self-directed learning ability, and public consciousness of nursing students, Bangkok Metropolis*. Thesis in Master. Nursing Science ,Nursing Education. (in Thai)
- Kessiri Mora. (2013). *A causal relationship model of organizational citizenship behavior*. Thesis in Management North Bangkok. (in Thai)
- Krejcie, R.V. & Morgan, D.W. (1970). *Determining sample size for research activities*. *Educational and Psychological Measurement*.

- Nutnichakorn Sriboriboon. (2007). Development of a causal model of students' volunteer mind in the upper secondary schools under the Office of the Basic Education Commission. Thesis in Educational Reserch and Psychology : Chulalongkorn University.(in Thai)
- Wison Kositanont. (2006) *The Development of Public Consciousness of the People In Urban Communities in Phetchabun*. Phd thesis in Social development : Naresuan University. (in Thai)